

Kopja Informali ta' Sentenza

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR DR.
PETER BORG COSTANZI**

Seduta tal-21 ta' Jannar, 2005

Talba Numru. 1604/2003

Makaw Limited

Vs

Sea Malta Company Limited

It-Tribunal

Ra l-Avviz li permezz tieghu s-socjeta' attrici talbet li s-socjeta' konvenuta tigi kkundannata thallas is-somma ta' elf erba' mija u disgha u disghin lira Maltin (Lm1,499) rizultanti minn hserat li garrbet merkanzija, proprjeta' tas-socjeta' attrici waqt li din il-merkanzija kienet qed tigi ttrasportata ghal Malta fuq il-vapur Anna Elizabeth f'Novembru, 2002.

Kopja Informali ta' Sentenza

Ra r-Risposta tas-socjeta' konvenuta li biha eccepjet li t-talba attrici hija kkontestata billi l-konvenuti qdew l-obbligi taghhom skond il-kuntratt ta' garr fedelment u ma jahtux ghad-danni reklamati.

Illi bla pregudizzju, l-klawsola "*container/s permitted to the carrier previously stuffed, closed and sealed by the shipper, carrier having no reasonable means of checking, does not guarantee neither the internal stowage, nor the contents, nature, number, quantity or quality, shipper load, stow and count*" tezonora lill-kumpanija konvenuta minn kull responsabbilta' ghall-akkadut.

Illi l-esportatur naqas milli jiehu l-prekawzjonijiet mehtiega fl-istowage tal-merkanzija.

Illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Sema' x-xhieda ta' Anthony Camilleri, Charles Abela w Anton Schembri.

Ra d-dokumenti kollha esebiti.

Sema' t-trattazzjoni ta' Dr Louis Bianchi ghas-socjeta' attrici u ta' Dr John Refalo ghas-socjeta' konvenuta.

Ikkunsidra

Illi s-socjeta' Makaw Limited xtrat merkanzija konsistenti f'*gypsum boards* u *stock* mill-Italja fuq bazi *ex works* u ghalhekk it-trasport mill-kumpanija Taljana ghal Malta kellha tiehu hsiebha s-socjeta' attrici.

Illi ghalhekk is-socjeta' attrici, bhalma ghamlet f'okkazjonijiet precedenti, inkarigat lis-socjeta' konvenuta biex tigbor il-merkanzija mill-fabbrika u twassalha ghal Malta.

Illi ghal dan il-ghan, is-socjeta' Sea Malta Company Limited, inkarigat lill-agenti taghha fl-Italja, u cjoe' lil Gallozzi Shipping Ltd biex tiehu hsieb li din il-merkanzija tigi mwassla minghand il-manifattur u cjoe' Mazza Stucchi srl u jwassalha sal-port ta' Salerno biex minn hemm imbaghad il-merkanzija tigi Malta tramite l-vapur.

Il-merkanzija giet mghobbija fuq *flat racks* u kienet *plastic wrapped* u marbuta mal-*flat racks* permezz ta' *nylon straps*. Jirrizulta li waqt li l-vapur kien gej lejn Malta, ltaqa' ma' maltemp qawwi u b'rizultat tac-caqliq, minkejja li l-kaptan naqqas il-velocita' w anki biddel ftit id-direzzjoni tat-tragitt biex inaqqas l-impatt tal-maltemp, xorta wahda l-merkanzija ccaqalqet mill-*lashings* taghha u b'rizultat ta' dan uhud mill-*bundles* inhelsu u b'hekk sehew il-hsarat.

Wara dan il-kaptan inkariga lill-membri ta' l-ekwipagg biex jergghu jpoggu l-*gypsum boards* fuq il-*bundles* u jergghu jorbtuhom permezz ta' *lashings* u jekk hemm bzonn billi juza wkoll il-*lashings* li kellu abbord. Meta l-merkanzija waslet Malta, din inhattet minn fuq il-vapur u minn hemm l-importatur, cjoe' s-socjeta' attrici, nduna li kien hemm il-hsara in kwistjoni.

M'hemmx dubju li l-hsarat sehew waqt li l-merkanzija kienet fuq il-vapur gejjja minn Salerno ghal Malta. Il-kwistjoni kollha hija biex jigi stabbilit ta' min hi r-responsabbilta' ghall-akkadut.

Fil-kaz odjern, is-socjeta' konvenuta kellha vesti kemm ta' trasportatur marittimu, fis-sens illi kellha ggorr il-merkanzija bil-bahar minn Salerno ghal Malta, kif ukoll bhala trasportatur ta' parti ohra tal-vjagg fuq l-art (by road) minghand il-Mazza Stucchi srl ghall-port. Il-polza ta' karigu ghalhekk huwa "COMBINED Bill of Lading".

Illi inoltre irid jigi mfakkar li a tenur tal-Artikolu 3 tal-Hague Rules kodifikati fil-Ligi taghna bhala Kap. 140 – Carriage of Goods by Sea Act:

Kopja Informali ta' Sentenza

“The carrier shall properly and carefully load, handle, stow, carry, keep, care for, and discharge the goods carried.”

L-istess regoli (4.2.c) jistipulaw li:

“Neither the carrier nor the ship shall be responsible for loss or damage arising or resulting from perils, dangers and accidents of the sea”

Illi f'dan ir-rigward it-Tribunal jiccita s-segwent i bran mehud mill-kawza Middlesea Insurance Company Limited Vs Sullivan Maritime Limited - Citazz 2835/96 (PA 12/05/2004 – Onor. Philip Sciberras):

“Hu evidenti minn din ir-regola tad-dritt marittimu illi biex jirnexxielu jezonera ruhu l-vapur jehtieglu jipprova sodisfacentement illi l-hsara giet “proximately caused by the excepted peril” (**Carver, “Carriage by Sea”**, Twelfth Edition, Vol. I page 165) u li sehhet ukoll f'cirkostanza li fuqhom il-vapur ma kellux kontroll. Mhux bizzejjed li juri illi l-kondizzjonijiet tat-temp riskontrati waqt il-vjagg kienu severi izda ried jiddemostra wkoll li normalment ma kienux anticipati jew evitati. (Ara **Stephane Dor “Bill of Lading Clauses – Study in Comparative Law”**, pagna 119). Naturalment ukoll biex il-vapur ikun jista' jiddefendi ruhu b'din l-eccezzjoni tieghu hu jehtieglu fuq kollox jipprova illi ha l-mizuri kollha adegwati qabel, u waqt, il-vjagg biex jiskansa l-hsara lil kariku;

Jinghad a propozitu mill-**Carver**, op. cit. pagna 163, “where, however, a loss resulting from an accident would not have occurred but for some want of reasonable skill or care on the part of the shipowner, or his servants, in guarding against the accident or in avoiding its consequences, there the exception of ‘perils of the sea’, standing alone, has not availed to protect him from responsibility for the loss. He has not been allowed to rely upon it”. (**“The Xantho” (1887); “The Cressington” (1891)**);”

Illi s-socjeta' attrici nkarigat lil Sea Malta Company Limited biex tigbor il-merkanzija minghand il-fabbrika u twassalhielha ghal Malta. Hija baghtet il-*flat racks* vojta tramite l-agenti taghha u ghalhekk, ghalkemm jirrizulta mhux ikkontestat li kienet il-fabbrika li ghabbiet il-merkanzija fuq il-*flat racks*, kien jispetta lit-trasportatur li jassigura li l-*lashings* tal-merkanzija mal-*flat racks* tkun sufficjenti ghall-vjagg in kwistjoni.

Dan ma kienx kaz ta' kontenut gewwa *container* issigillat, izda kien kaz ta' merkanzija li kien evidenti u wiehed setgha facilment jara b'ghajnejh il-mod kif kien jinsab marbut mal-*flat racks*. Huwa minnu li l-*Bill of Lading* jikkontjeni klawsola relattiva ghall-*containers* izda f'dan il-kaz il-merkanzija ma kienetx gewwa *container* u konsegwentament il-klawsola citata mis-socjeta' konvenuta fl-eccezzjoni taghha, ma ssibx applikazzjoni ghall-kaz odjern.

Illi inoltre, waqt it-trattazzjoni, s-socjeta' konvenuta ghamlet referenza ghall-kelma '*dof*' li tfisser *door out free out*. It-Tribunal jidhirlu li minkejja din il-klawsola, galadarba s-socjeta' konvenuta tramite l-agenti taghha kienet inkarigata li tigbor il-merkanzija, kien jispetta lilha sabiex tassigura li l-irbit fuq il-*flat racks* kien sufficjenti sabiex il-merkanzija ma tissokkombix hsara waqt it-tragitt. Hawn m'ahniex nitkellmu fuq pakkeggjar intern gewwa kaxxa izda ta' rbit in generali tal-merkanzija mal-*flat racks*.

Il-*lashings* tal-merkanzija mal-*flat racks* hija fir-responsabbilta' tat-trasportatur billi dan l-irbit huwa necessarju biex jipprotegi l-merkanzija tul il-vjagg.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li l-vapur irriskontra maltemp u kien proprju waqt ic-caqliq li l-merkanzija nqalghet minn postha. Il-kwistjoni tqum jekk il-hsarat grawx minhabba l-maltemp, u cjoe' jekk dan kienx "peril" jew "danger" taht ir-Regola 4.2.c tal-Hague Rules u jekk il-kaptan setax jevita l-konsegwenzi taghhom.

It-Tribunal jidhirlu illi l-bahar jista' jkun bnazzi u jista' jkun maltemp. Inoltre fih innifsu l-bahar dejjem fih element ta'

periklu, pero' dan ma jfissirx necessarjament li kull maltemp jista' jigi kklassifikat bhala "perils" jew "dangers of the sea".

Mid-dokumenti esebiti a fol 58 et seq tal-process jirrizulta illi fl-24 ta' Novembru, 2002 il-vapur iltaqa' ma' maltemp ta' rih qawwi mix-Xlokk minn forza 7 sa forza 8 li mbaghad dar ghal Lbic. Meta l-kaptan ra hekk huwa naqqas il-velocita' u biddel ftit id-direzzjoni evidentement biex jiskapula l-mewg. Pero' l-vapur xorta baqa' jitbandal bil-konsegwenza li ceda l-irbit tal-konsenja in kwistjoni. Galadarba l-vapur hass li ghandu jkompli bil-vjagg ma jidhirlux li temp simili jista' jigi kklassifikat bhala xi "danger" jew "peril" li l-vapur jiflah ghalih. Certament kieku kien hemm xi periklu ta' dan it-tip il-vapur kien jibqa' Salerno sakemm it-temp jibnazza u mhux ikompli sejjer.

Illi inoltre t-Tribunal jidhirli li l-kawza prossima tal-hsara hija li ma kienx hemm irbit sufficjenti li jiflah ghall-vjagg marittimu – vjagg li mhux garantit li jsir dejjem fil-bnazzi. Naturalment il-maltemp kompla aggrava s-sitwazzjoni.

It-Tribunal ma jistax jifhem kif it-trasportatur jista' jigi mehlus mir-responsabbilta' billi jghid li l-irbit ma kienx f'idejh u ghalhekk jekk jigri xi haga lill-merkanzija minhabba nuqqas ta' rbit, m'ghandux ikun responsabbli billi waqt it-trasport, it-trasportatur ghandu jiehu l-prekawzjonijiet xierqa u li huma mistennija minn bniedem tas-sengha li jassigura li jista' jaffettwa l-inkarigu lilu mhollu minghajr ma jkun hemm hsara kemm lil din il-merkanzija partikolari kif ukoll lill-merkanzija l-ohra.

Jekk it-trasportatur deherlu li l-irbit ma kienx wiehed sufficjenti missu ha l-prekawzjonijiet xierqa w adatti u mhux kompla bil-vjagg bhallikieku ma jimpurtahx.

Illi mid-dokumentazzjoni esebita mis-socjeta' konvenuta stess, jirrizulta minghajr dubju li l-hsara lill-merkanzija in kwistjoni sehhet minhabba rbit insufficjenti lill-merkanzija u galadarba kif fuq inghad, it-trasportatur kien obligat li jiehu l-prekawzjonijiet xierqa w opportuni biex jassigura li dan l-irbit ikun sufficjenti, s-socjeta' konvenuta ghandha

Kopja Informali ta' Sentenza

tbatu l-konsegwenzi ta' l-atti ossija n-nuqqasijiet ta' l-agenti minnha nkarigati.

Illi ghalhekk it-Tribunal jidhirlu li r-responsabbilta' ta' l-akkadut ghandha taqa' nterament fuq is-socjeta' konvenuta.

Ghar-rigward tal-*quantum* ma jidhirx li hemm kontestazzjoni u l-ammont mitlub jinsab korroborat kemm bid-dokumentazzjoni kif ukoll mix-xhieda ta' Anthony Camilleri u ma sarlu l-ebda kontro-ezami li b'xi mod tindika xi kontestazzjoni fuq l-ammont.

Ghal dawn il-motivi t-Tribunal jaqta' u jiddeciedi billi jichad l-eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta u jikkundanna lill-istess socjeta' konvenuta sabiex thallas lis-socjeta' attrici s-somma mitluba ta' elf erba' mija u disgha u disghin lira Maltin (Lm1,499) bl-ispejjez kif mitluba.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----